

E-mail 2010. V. 21. 13:03

Feladó: varori.timea@t-online.hu Címzett: oktataskonferencia@gmail.com

Tárgy:

Hozzászólás a lelki nevelés hiányaihoz és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos pedagógiához

Tisztelt Bölcsök Tanácsa!

Gimnáziumi filozófiatanárként valahányszor a végzős diákok elé kerülök, mindig megkérdezik tőlem, hogy miért kell nekik filozófiát tanulniuk. Ez így helyes: az elmélet - mint ahogy Arisztotelész már 2400 évvel ezelőtt megállapította - nem a hogyan-nál kezdődik, hanem a miért-nél.

Önök valóban itt kezdték az oktatás fejlesztésének megfontolását: miért oktatunk-nevelünk? Azért, hogy boldog és sikeres embereket lássunk ebben az országban.

Platónról tudjuk, hogy a közösség valamiképpen ugyanolyan nagyban, mint az egyén kicsiben. Nagyon helyes, hogy az értékteremtő közösségek hiányára felhívják a figyelmet, hozzátevé, hogy az iskola adjon "a pozitív énképet gazdagító közösségi élményeket" (Szárny és teher 11.o.). Engedjék meg, hogy az egyén felől erősítsem meg ezt a relációt: jól működő, boldog közössége csak jól működő, boldog embereknek lehet. Tehát nyilván egyetértünk abban, hogy aki egy közösséget akar boldoggá nevelni, annak valójában az egyént kell boldoggá nevelnie a közösséghez való relációjában.

Jobbára ateista világnézetű diákokkal foglalkozom, akik nemcsak azt fogadják el nehezen, hogy a filozófusok szoktak isten létéről is elmélkedni, hanem némelyikük azt is kételkedve nézi, hogy ugyan miért lenne olyan fontos a filozófia, mint a lélek ápolása.

Érvelésem után belátják, hogy amennyiben van lélek, úgy nem csak a vallásos embereknek van, hanem mindenkinek. Márpedig a lélek éppúgy igényli az edzést, ápolást, mint a test.

Ahogy Önök is kiemelik, változtatásra szorul a "kibeszéletlen frusztrációk" valamint a "negatív ön- és világkép" jelensége az oktatás során. Hozzátevé a III. 7. részben, hogy az emberi és közösségi problémák megbeszélése ossztantárgyi feladat. Hiszen nem csak a tehetséges gyermek szorul lélekápolásra, és nem is csak a hátrányos helyzetű, hanem kivétel nélkül mindenki. Sőt nem csak a gimnazisták, hanem az összes iskolatípus tanulói, tehát ez egy ossztantárgyi, sőt össziskolai feladat.

A mai Magyarország fiataljai gyakorlatias gondolkodásúak, ezért igen hamar azt felelik, hogy igen ám, de a filozófia tanulásával mégsem nyernek semmi kézzel foghatót: nem fognak vele

pénzt keresni, rögvest hozzátéve, hogy ezzel a tanárnő sem keres túl sokat. Erre levezetem nekik, hogy éppúgy ahogy a beteg vagy sérült testű ember nem tud pénzt keresni, a beteg vagy sérült lelkű sem.

A probléma belátása után pedig azt kérdezik, hogy miért csak most áll elénk a tanárnő ezzel, és miért nem tanultunk eddig ilyen dolgokat.

Tehát maradéktalanul egyetérték azzal, amit Önök a III. 7. részben megfogalmaztak.

Ám szeretném, ha megfontolnák azt a kiegészítést, hogy mindezek a feladatok amellet, hogy öszsziskolai és öszsztantárgyi jellegűek, ugyanakkor a középiskolák magasabb évfolyamain (11. és 12.) kifejezetten egy meglevő és időnként háttérbe szoruló tantárgy felelőssége is.

A megfelelő színvonalú filozófiaoktatás felelős a klasszikus metafizikai elméletek bemutatásán túl a bioetika, globalizáció, fenntartható fejlődés, feminizmus, demokrácia problémáinak tudatos-tudományos megismertetésében csakúgy, mint az íratlan etikai szabályok, a boldog élet, a vágyakozás mibenléte, vagy éppen az önismeret és a lélekelméletek kérdéseiben (Ismerd meg önmagad! - Delphoi), továbbá ösztönöz a rendszerben való, holisztikus gondolkodásra (mind a természettudományos tantárgyak koncentrációja, mind a világ rendszerként való felfogása tekintetében), és az sem elhanyagolható, hogy itt heti rendszerességgel alkalom nyílik a közösségi élet alapjainak művelésére: a véleményalkotás, szóbeli megnyilvánulás és kulturált vita gyakorlására.

Továbbá szeretnék válaszolni Réti Mónikának a háttéranyagban feltett kérdésére (165.o.), hogy gazda kellene a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos pedagógia összefogására. Véleményem szerint az alapfokú oktatástól egészen a felsőfokig az erre legalkalmasabb szakterület a filozófia (ill. gyermekfilozófia) kellene hogy legyen, egy könyvízü, magasztos, elvont elméleti filozofálástól eltérő alkalmazott, gyakorlatias módon, ahogy azt angol nyelvterületen valószínűleg már művelik.

Köszönöm, hogy lehetőséget adtak a hozzászólásra!

Tisztelettel: Váróri Tímea

(a Kutató Diákok Mozgalmának mentora, Phd-jelölt: antik filozófia)

2010. V. 21.